

koma til sjóndar við umgraving af kirkjugrófum. Tað er fáur heysur at finna uttan við fullum tanngráði. Nú aftur í móti kann ein valla finna ein skúlaklassa við einum barni við heilt óskalaðum tonnum — og áðrenn 20. árið hava mong haft so stórt tannfelli, at tey ganga við »forlornum« tonnum.

At so er vorðið er tekin uppá afturgongu í mannaættarinnar lífskraft.

Hvat er orsøkin?

At tað er ein broyting í okkara føði, ið ber høvuðsskylduna, er ikki at ivast í, fyrst og fremst hitt stóra brúk av sukri, tó ikki so mikið tað, at tenninar stökka við at knasa bróstsukur og bom bom, ella at sukri kleiggjar seg fast á tenninar — tað er fátt sum bráðnar so skjótt av tonnum sum sukur. Nei tað, ið er feilurin, eftir hvat teir klóku siga, er, at ov mikið sukur tærir kálkið úr tonnunum — og úr knútunum í síni heild. Tað er vert at undirstrika tað seinasta. Ov mikið sukur er altso ikki bara ringt fyri tenninar, men tað viknar og bloytir allar knútnar í líkaminum. Og so er tað hin bleyta fødin! Fyrr ótu Foroyingar meira av harðari føði, turran fisk, turt kjøt og harðan drýl o. s. fr. Hetta reinskaði og herdi tenninar. Matlevdir sluppu ikki so lætt at liggja í vikuvís og rotna og ala bakteríur ímillum tenninar.

Livimáttin er broyttur. At standa ímóti her gerst kanska ikki so væl. Men so er at royna við góðari røkt og skynsemi at bota uppá vansarnar so væl sum gjørligt.

Mommurnar kunna minka um sukurbrúkið hjá børnunum — sukríð er ikki nokur blífur vora. Og tær kunna læra børnini frá fyrstan tíð av at røkja tenn sínar væl.

Vit vilja her taka upp aftur úr eini grein í »Sundheds-bladet« við hesi yvirskrift:

Tandens Pleje.

I Tændernes Pleje, spiller Tandbørsten Hovedrollen, men den skal vel at mærke anvendes paa den rigtige Maade.

Der er Masser af Mennesker, der ganske rigtig børster Tænder Morgen og Aften, men de børster fra Mundvig til Mundvig, hvorved de kun høvler løs paa Emailien, men ikke kommer i Krogene, som først og fremmest skal renses, eller de børster op og ned, hvorved de løsner Tandkødet, og glemmer at børste bag ved Tænderne.

Naar man ser Folk børste Tænder, ser det for de flestes Vedkommende ud, som om de legede »En-to-tre-Saltbrød for mig«, det kan ikke ske hurtigt nok, og saa er Tandbørstning en Handling, som skal foregaa i Ro og Mag med største Omhyggelighed.

Samtlige Tænder og Tandmellemrum børstes med en haard Børste fra Grunden og op i Spidsen baade bagpaa og foran, enkelte Gange paa tværs

af Tænderne, men aldrig op og ned. Man begynder paa Tandkødet, hvilket bringer Blødet i Cirkulation. I Begyndelsen falder det ikke saa let, men efterhaanden bliver det en Vane. Tandbørstning foretages allerminst to Gange om Dagen, Morgen og Aften. Skulde det være rigtigt, burde det ogsaa ske efter hvert Maaltid, men desværre er det endnu ikke blevet moderne, at man medbringer en Tandbørste, hvor man gaar og staar. Men det vilde være en fortrinlig Mode.

Morgen og Aften bruges en god Tandcream eller — om man foretrækker det — reven Tandkridt, eventuelt tilsat Kamfer eller Pebermynte. En Gang imellem børstes Tænderne i lunken Saltvand. Tidligere brugte man pulveriseret Pimpsten, men den er for grov og slider paa Emailien. Til Decenficering kan man daglig skylle Munden og Tænderne i Formalinsprit med Menthol (en Teskefuld til ¼ l Vand) eller 3 pCt. Brintoverilte (en Teskefuld til et Glas Vand).

For at styrke Tænderne bør saa vel Børn som voksne spise Mad, som nødvendigvis maa tygges (grovt Rugbrød, Gulerødder o. lign.), og det er godt dagligt at spise et haardt Æble, da Frugtsyren opløser Filmen.

Tandbørstens Behandling.

Tandbørsten kræver et Kapitel for sig selv. Alt for mange Mennesker behandler den for nonchalant. De skyller den ikke ordentlig, hver Gang de har brugt den, og de bruger den, til Børsterne begynder at falde af. Intel kan være mere forkert. Tandbørster skal være haarde, og de skal fornyes, saa snart de begynder at blive bløde.

Naar man køber en ny Tandbørste, skal den skylles under Vandhanen i koldt Vand (endelig ikke — som mange gør det — i varmt eller kogende Vand, det ødelægger Børsterne med det samme) og tørres i et rent Stykke. Ligeledes skal man altid efter Brugen skylle Børsten i rindende koldt Vand, og tørre den. Da den helst skal være tør, hver Gang, den skal benyttes, kan det anbefales at have to i Brug. Det er ingen Luksus, tværtimod. Til daglig maa de ikke lukkes inde i et lille lufttæt Skab eller et Etui, de skal staa luftigt.

Tandbørstesteglas, som det somme Tider er nødvendigt at benytte, er egentlig af det onde, man skal helst børste Tænder under rindende Vand. Men det er jo ikke alle, der baade har Varmt- og Koldt vandshane, og koldt Vand kan ikke bruges om Vinteren. Man kan nemlig ikke børste Tænderne rene ved at dyppe Tandbørsten ned i Tandglassets Vand gentagne Gange, for saa er Vandet forurenet, man maa tage en Mundfuld Vand ad Gangen og spytte det ude.

Tíðindi úr Suðuroy.

Á Tvøroyri hava menn veitt væl av sild í teim seinastu døgnum. »Ísvirki« hevur keypt sildina. Prísurin var at byrja við 25 oyru kg, so fór hann niður í 23 oyru, og nú er hann 17. Hetta er ikki júst tann uggligasti vegin fyri fiskimannin, veiðarin. Men vónandi eru møguleikar fyri, at prísurin kann fara hin vegin aftur.

* * *

„Kitti Wake“ í Vági var næstan komin til Íslands, tá ið hon mátti venda við aftur vegna lekka. Lekin varð so bótur, men var ikki meir enn út aftur komin, tá ið hon aftur mátti inn aftur fyri aðru ferð. Hetta kom illa við, tí nú eru dagarnir dýrur á Suðurlandinum.

Tíðindi.

Porkeri, 11. mars 1935.

Sum frá varð lýst í bløðunum, varð Marknaryri, ultara, og tað, sum tilhoyrði her í Porkeri, selt við »tvangsautión« nú fyri kortum. Brøðurnir Johan og D. J. Mortensen finga Marknaryri aftur fyri 20 túsund krónur. Hetta má sigast at vera biligt. Har er stórt fiskapláss, turkíhús og nýggj krambúð, stór brúgv út í sjógvin og eitt ella tvey onnur hús, eitt til fiskagentur og eitt goymslúhús.

Her í Porkeri buðu fleiri, og tessvegna kom prísurin høgt upp. Her er fiskapláss til eitt hundrað skippund og tvey gomul pakkhús, sum tilsamans kom at kosta 6700 krónur. Harra skips-eigari Thomas Wilhelm — Tummas við Kráir í Vági var tann, ið keypti. Hann er sjálvandi komin eftir tí, at ikki ber til at selja fiskin í saltfiski, sum hann higartil hevur gjørt.

Annars er ikki nógv nýtt higandi. Meðan eg skrivi um fiskapláss, kann eg nevna, at harrarnir Hans L. Djurhuus og Peter Emil Larsen her í bygðini leggja í felag eitt fiskapláss, sum verður 2000 m².

Harra keypmaður Esbern Larsen, Porkeri, var hann, ið beyð ímóti Tummas Wilhelm; men mátti ganga frá, tá prísurin kom ov høgt upp; men hann gevist ikki so. Hann leggur sær pláss sjálvur. Harra keypmaður Johan Olaus Djurhuus hevur keypt sær jorð við somu ætlan, og 30 fiskimenn ætla í felag at stovna slíkt virki. Her tykist tífetur at vera liv í fólkunum.

Útiróðurin var sum vanligt fyrrapartin av vetrinum; men eftir jólini hevur einki veður verið.

Tær fyrstu heimaærnar fara at lemja um tann 25. mars. Í høgnum er seyðurin veikligur, ikki bert her í bygðini, men víða hvar í oynni. Verður várið ringt, vænta menn, at tað verður fellisár. Latum okkum vóna, at várið verður gott.

J. H. D.

Rumbul á Balkan.

Í radio hevur nú í okkurt um eina viku verið at hoyrt frá, hvussu yvirspenn alt er á Balkan, har so tíðum ófriður hevur verið.

Í Grikkalandi hevur herjar ein ógviliga blóðug uppreisn. Sum tó nú tykist et vera køvd av ríkisstjórnini.

Høvuðsmaðurin fyri hesi uppreisn tykist at vera hin kendi gamli politikarin Venizelos. Hann hevði fingið ein part av herliðinum við sær; men ríkisstjórnin hevði tó høvuðsliðið í sínum parti, og teir gjørdur skjótt av. Teir lótu flýðvarar leita upp uppreisnarmenninar og herjaðu so á teir og spjaddu teir. Í Saloniki varð upprestarherurin spjaddur og ein hópur av fólkinum flýddi inn um landamarkið til Bulgariu.

Longst hindu teir á á oynni Kretu, har Venizelos sjálvur var staddur, ríkisherurin kundi vegna ódnarveður ikki í fleiri dagar gera atsókn at teimum. Men nú sigst hendan oyggin eisini at vera tikin av ríkisstjórnini og Venizelos flýddur inn um italienskt landamark, har hann er tikin fastur. Italia-menn sýta fyri at lata hann upp í hendurnar á griksku landastjórnini.

Útlendsk blóð siga nú eisini frá, at Turkar hava hug at herja á Bulgariu. Teir hava lagt alt herliðið í Thrakíu við landamarkið til Bulgariu, og hartil hava teir tikið herfólk úr Litlu Asíu og flutt hagar eisini. Og áttli er tífveri til, at har kann verða blóðugt stríð áðrenn ein veit orðið av tí. Ikki er tað sort longu, teir hava borið saman.

Eisini Jugoslavia er farið at røra uppá seg. Teir hava flutt hermenn til landamarkið til Bulgariu og Grikkalands.

Onland hevur latið herskip síni, sum stódd eru í Medalhavinum, farið til havnir á Balkan, hvat tað annars hevur at týða. — Teir vilja óivað vera við hondina, um nakað stórvegis skuldi hent har suðuri.

Tá aftrat skilinum á Balkan kemur krigsgalskapurin í Italiu, so er ringt áttli fyri veraldarfríðinum; tó at semja nú tykist at vera komin í lag millum hetta land og Abessiníu.

Rættarviðferð móti týskum javnaðarmonnum.

Politínýtsla av tortur.

Fjóruti limir av tí týska javnaðarmannafelagnum hava biðað eftir rættargongd í Leipzig. Teir vóru settir fastir í seinasta august. Vinir teirra og kenningar hava borið stórsta ótta teirra vegna, ikki bert tí teir eru fastsettir, men tí minst tveir hava verið úti fyri torturi. Teir báðir eru Schönfeld, fyrrverandi formaður javnaðarmanna í Alt-Leipzig, og Christian Ferkel, fyrrverandi limur av tí saksiska

Generalforsamling.

Afholdsorg, Sygekasse i Frodebo Sogn, afholder ordinære Generalforsamling i Arbejderforeningens Lokale Lørdag d. 30. Marts d. A. Kl. 8 Eftm.

Dagsorden:

1. Regnskabet for 1934 fremlægges.
2. Valg af Bestyrelse.
3. Tandudtrækning ved Tandlæge Kaaber.
4. Eventuelt.

Bestyrelsen.

Máling

Tapet

Linoleum

Tlf. 81. Poul Arne Poulsen.

riksdegnum og tí litografiska prentarafelaginum. — Schönfeld varð so víðarin, at honum bilaði nakað, og hann varð tí koyrdur á sinnissjúkrahúsið í Døsen. Eisini Ferkel gjørdist øður í høvðinum og píndist nógv, áðrenn hann andaðist í Døsen. Hann varð grivin 16. oktober. Fýra hundrað menniskju fylgdu honum til gravar, hóast tað ikki var smávegis vandi við tí.

Eftir sum lagna teirra Schönfelds og Ferkels einans kom í ljósmála, tí teir vórðu sendir á sjúkrahús, er tað fryktandi fyri, at nakrir, ella kanska allar av teim eftirverandi átta og tredvuni eisini kunna hava fingið tortur. Ímillum teirra eru dr. Zeigner, fyrrverandi ráðharri í Saxen; Gustav Müller, fyrrverandi limur av sakska ríkisdegnum og skrivari í tí týska felaginum fyri bankfólk; Albert Fichte og Kurt Günther, báðir tveir fyrr knýttir til »Leipziger Volkszeitung«.

Danskir arbeðarar og javnaðarmenn hava gjøgnum felag síni, ið telja 350.000 og 660.000 limir, vent sær til hin spanska presidentin Zamora við bøn um, at teir spansku arbeðararnir, ið luttóku í uppreisnini og eru dømdir til deyða, ikki mugu verða tiknir av døgum. Eisini aðrastaðni frá er sama bønin vend til hin spanska presidentin, t. d. frá enskum arbeðarum.

Hin íslenska sparnanevndin.

sigst at bera í uppskot fyrri ríkisstjórnini uppskot um at spara í stórum viðvíkjandi embætis- og tænastumannatvæðslunum.

Hon ber ímillum annað í uppskot, at prestar, sum nú eru 106, skulu ikki verða meir enn 61; sýslumenn og »bæjarfógetar«, sum nú eru 19, verða ikki meir enn 12, og barnakennarar, sum nú eru rúmliga 400, verða ikki fleiri enn 235—250.

Henda minkan skal sjálvandi fara fram sum menn falla frá av elli ella øðrum. Nýggir verða ikki ásettir fyrr enn komið er niður í tey nevndu tølini. Spard verður á hendan hátt ¼ mill.